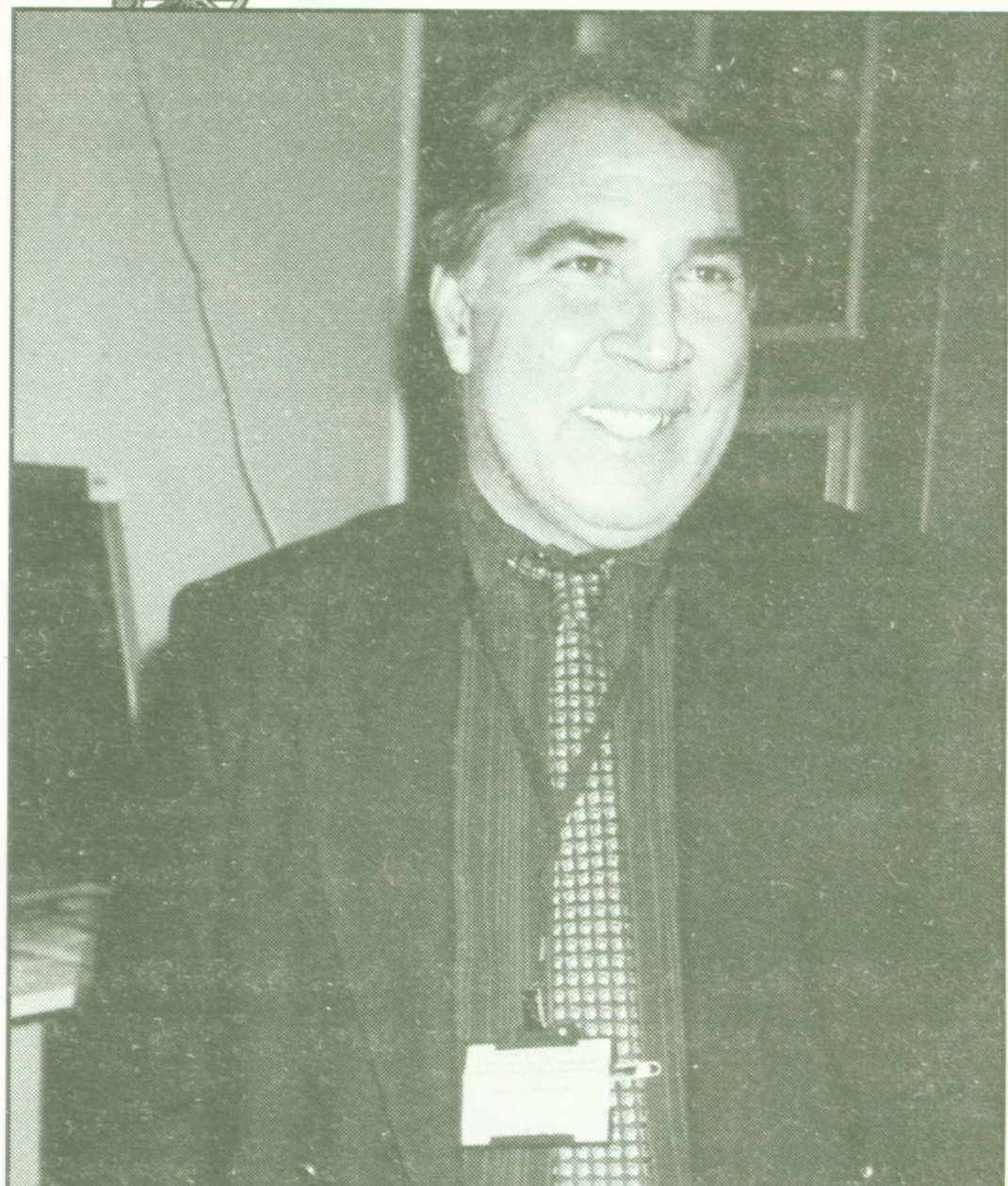

За него ми спомена Илия от Ракитово, младо момче заело се да открива предприемчиви роми за нашумялата програма Jobs. Докато се тревожеше, че много малко са нашенци, които да се възползват от добрите условия на тези средища на бизнеса, той се сети за Христо: "Интересни, медни картини прави" - въведе ме с две думи в работата на непознатия майстор.

Картините на Христо Златев са точно срещу входа на петия етаж на НДК, където е погредена декемврийската изложба от занаятчийски изделия. Впечатляват и с размерите си, и със сюжетите си, но по-привлекателното е, че са направени от мед. То е и различното. Когато застанеш срещу тях, не може да не се попиташ как са майсторени. Релефните изображения привличат пог-

леда ти и проследяваш, някак за себе си, бляскавото укротяването на метала. Каква ли чувствителност и какъв майсторлък трябва да си овладял, за да може с познатите грубовати инструменти да заместиш ласката и финеса на четката, магическата игра на обема и светлина.

- Тази картина - "На лов" съм я работил три месеца, всеки ден по три-четири часа - дочувам обясненията

на Христо. При него е спряла възрастна жена с приятелката си, доста по-млада, "и двете преподавателки в университета", ще ми довери после Христо. Любопитството им е впечатлително, но майсторът детайлно разказва за своята работа и вероятно сам предизвиква и следващия, и следващия въпрос.

Ламарината не е много дебела - 1 мм, обяснява той, цената е дебела. В това отношение ако срещна помощ... Тук гласът на художника се снишава и вместо да срещне картините, другите - все красиви изделия от базара, или някои от организаторите, забива в празните джебове на ценителите на неговото изкуство.

Христо Златев идва от Воеводино, пловдивско. Там си прави картините, в работилницата, прилепена до квартирата на семейството му. Като се поумори от дългото взиране, съсредоточаване, прецизиране на всеки удар върху крехкия метал, grabва някое парче желязо и още искрящо, алено, го бие, бие, сякаш само да отлее насъбралата се енергия. А изпод

"ягните" удари се заформя я брагва, я тесла, я копачка или ченгел, ятаган, нож. С тях си вади хляба, помага на селяните си.

Друг път влиза при децата или ще ги повика уж да му помогнат с нещо. Три гъщери има от жена си Катя - Елеонора, Севдалина и Виктория, а от предишния си брак има двама сина. Богата реколта за един мъж, който не е стигнал и петдесетте.

Амъ съм бургуджедес - ще речеш, оправдава се Христо и лицето му някак се озарява, когато го заговорвам на ромски. И тръгва оная история на рода му, на тримата му братя и четирите сестри, кръстосвала с чергилата пътищата на бургаския край, докато ЦК не реши, че тази страница от книгата на ромите трябва да бъде закрита. Заповедта ги заварил, заедно с още десетина семейства бургуджи, по на север около морето и се за-

селили в Дългопол. Там заучил занаята от баща си. Няма и петнайсет, когато зарязал училището, но вече добре можел да различава кое желязо как се кове, за какво изделие става, как трябва да се закали...

Сега има нов занаят. Изучава неговите тайни. А те не са по-малко. И също толкова интересни, както всичко родено от метал, слабостта и душата на бургуджията.

Васил ЧАПРАЗОВ

"Динле - терне" по Коледа

Фолклорна работилница "Етнос" - гр. Монтана изнесе Коледен благотворителен концерт на 21 декември в Драматичния театър. Патрон на събитието бе кмета на Монтана, г-н Златко Живков.

Голямата зала на театъра едва побра желаещите да се насладят на изкуството на различните етноси в България. Танцовата работилница представи пред монтанската публика своя нов репертоар и изненада всички с появата на ромската театрална трупа "Динле - терне" с ръководители Тосен и Пепа Рамар. Те представиха танца "Приказка" от музикалния спектакъл "О баро

гром" и впечатлиха публиката с красивите костюми и индийските движения.

Българи, роми и каракачани пяха и танцоваха близо два часа пред неуморната публика и поздравиха всички по случай коледните и новогодишни празници.

Събраните средства от концерта ще се използват за нови танцови носии за участниците от фолклорна работилница "Етнос".

Дългогодишен хореограф на работилницата е Антон Димов, помощник хореограф - Анна Пейчева, музикален ръководител - Петър Каменов, режисьор - Тосен Рамар.

Орлин АТАНАСОВ

Бахтало Нево берш саворе манушенге!

Признавам, че и в моето семейство отгавна не се подготвя Василица. Новата година - по стар стил на 13, 14 и 15 януари. Но бях свидетел на педантичното приготовление всяка година от леля Анча - сестрата на свекъра ми. Нейният съпруг и баща и носеха името на Св. Василий. Тя събираше всички братя и сестри от многолюдното си семейство /6 братя и 4 сестри/, заедно със семействата им на 15. януари. Тогава си взимаха и прошка, на патерица. Оттук и Банго Васили.

"Путрен о Вудара, о Банго Васили авела! Анела туменге бахт тхай састипе!" На софрата задължително имаше пуйка и сърми. Всъщност гъската е традиционния символ, но по-лесно на пазара се намира пуйка, а и месото и е по-вкусно. На 13. се подготвя бър-

ника, както е в християнската традиция. Събира се и семейството за проската и така до сутринта на 14. На 14 се заколва червено животно. Вечерта се събират най-близките от жените във фамилията.

Най-важни от ястията са сърмите. Те трябва да са готови до сутринта около 4 - 4.30 преди изгрев слънце. Увиват се в зелени листа късове месо, а не кайма, с ориз и подправки - чер и червен пипер. Докато се увиват, се пият песни. Днес сигурно малко роми спазват тази традиция. По-важното е децата ни да не забравят, че Благоденството ще дойде, когато правим всичко с любов. И приготвянето на храната, и целуването на ръка на по-възрастните И още нещо - да не спираме да пеем. С много обич и пожелание за благоденствие!

Светлана ВАСИЛЕВА